

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
імені ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО
КАФЕДРА ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ З ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬК**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСІЧІ
ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
ПРОТИ УКРАЇНИ**

*Матеріали науково-практичного семінару
10 жовтня 2022 року*

Київ - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
імені ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО
КАФЕДРА ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ З ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬК

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСІЧІ
ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
ПРОТИ УКРАЇНИ**

*Матеріали науково-практичного семінару
10 жовтня 2022 року*

Київ – 2022

Актуальні проблеми правового регулювання відсічі збройної агресії російської федерації проти України : збірник матеріалів науково-практичного семінару (Київ, 10 жовтня 2022 року) / Мін-во оборони України. Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Мін-во внутрішніх справ України, Київський інститут Національної гвардії України; за ред. М.М. Прохоренка, А.Л. Бейкуна. К.: Видавництво ТОВ «ТРОПЕА», 2022. 212 с.

ISBN 978-617-7894-68-0

У збірнику містяться матеріали учасників науково-практичного семінару за теоретичними і практичними результатами їх наукових досліджень, розробок, які виконані військовослужбовцями, науковими, науково-педагогічними працівниками, слухачами, курсантами Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Київського інституту Національної гвардії України, інших вищих військових навчальних закладів та наукових установ, представниками органів військового управління, іншими фахівцями та присвячені актуальним питанням правового регулювання діяльності сектору безпеки і оборони України.

За зміст, стилістику, орфографію, погляди та переконання авторів з різних аспектів правового регулювання, викладені у збірнику, упорядники збірника відповідальності не несуть.

За редакцією: М.М. Прохоренка, начальника кафедри правового забезпечення Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, полковника юстиції, кандидата юридичних наук; А.Л. Бейкуна, начальника науково-дослідної лабораторії з підготовки військ Київського інституту Національної гвардії України, підполковника, кандидата юридичних наук, доцента.

Укладач: Р.В. Алієв, начальник науково-дослідної лабораторії правового забезпечення військ (сил) кафедри правового забезпечення гуманітарного інституту Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензенти:

Колодій Анатолій Миколайович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України;
Тимошенко Володимир Андрійович, доктор юридичних наук, професор.

Тези наукових доповідей надруковані в авторській редакції.

ISBN 978-617-7894-68-0

©Колектив авторів, 2022

ЗМІСТ

АЛІЄВ Р.В. ЮРИДИЧНИЙ СУПРОВІД КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	7
АЛЕНІЧЕВ С.В., БЕЙКУН А.Л. АКТУАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ РОЗБУДОВИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	12
БЕЙКУН А.Л. ПРОБЛЕМАТИКА ТРАНСФОРМАЦІЇ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В КРИТИЧНИХ УМОВАХ.....	16
БІЛОКОНЬ М.М., БЕЙКУН А.Л. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ДІЄВОСТІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	20
БУЧКОВСЬКИЙ О.В., ДАНИЛІВСЬКИЙ Л.Й. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ ЯК ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ.....	24
ВАСИЛЬЦЮН І.І. ДО ПИТАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	28
ВОЗНИК М.В., ПІСКУН І.І. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ПРАВОПОРЯДКУ У ЗС УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІДСІЧІ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ НА ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ.....	33
ВОЛОШИН Р.В. НАПРЯМОК РОБОТИ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	37
ВОЛОШИНСЬКИЙ О.С., БЕЙКУН А.Л. ТЕНДЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСНОВ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	42
ГАРІСТ В.С., ПОСТЕРНАК Б.В., БЕЙКУН А.Л. СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ЧИННОСТІ ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОБЕЗПЕКОВИХ ВІДНОСИН ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВІДПОВІДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР.....	47
ГЛАДКИЙ В.П., БЕЙКУН А.Л. СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	50
ГЛОДАН Д.Р., ДАНИЛІВСЬКИЙ Л.Й. ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ В КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ РЕФОРМ ВІЙСЬКОВОЇ СФЕРИ.....	54
ГОНЧАРОВ В.С., БЕЙКУН А.Л. СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ.....	58

ДЕМ'ЯНЧУК Д.В. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕПОКОРУ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ ТА В ЗАКОНОДАВСТВІ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ.....	62
ДРОБИНА І.О. ПРАВОВІ КОЛІЗІЇ У СИСТЕМІ НАГОРОД ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ З НАГОРОДЖЕННЯ ВОЛОНТЕРІВ, ЯКІ НАДАЮТЬ ВОЛОНТЕРСЬКУ ДОПОМОГУ ЗБРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНИ.....	71
ЖИЛУН Я.В., БЕЙКУН А.Л. ПРАВОВА ЕКСТРАПОЛЯЦІЯ КРИТИЧНИХ ЗАГРОЗ ТА НЕБЕЗПЕК ЗОВНІШНЬОГО ХАРАКТЕРУ З ОГЛЯДУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЄВОСТІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ УМОВАХ ІСНУВАННЯ ДЕРЖАВИ.....	77
ЖИРНОВ М.М. ДО ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	82
КАГІТІН М.М. АКТУАЛЬНІСТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОПОЛЕНЕНОГО.....	87
КАПНУС О.Ю. АНАЛІЗ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ МАЙНА ТА РЕСУРСІВ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ЩОДО ВІДЧУЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА.....	90
КАРЕЛІН В.В. ЩОДО ПИТАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ДЕРЖАВНИМ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ.....	96
КАРПЕНКО М.І. ДО ПИТАННЯ ПРО ВІЙСЬКОВІ І ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	98
КОБЗАР О.Ф., ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	103
КОТЛЯРЕНКО О.П. ПЕРЕДУМОВИ ЩОДО УПОРЯДКУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	106
КТІТОРОВ М.О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОБЛЕМНИХ АСПЕКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ.....	110
МАЗУР Л.Б. РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ РФ ЗА ЗБРОЙНУ АГРЕСІЮ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	116
МЕДВІДЬ Л.П. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАЙМАНСТВА.....	126
МУЗИЧИШЕН Д.І., ДАНИЛІВСЬКИЙ Л.Й. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСІЧІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	130
НОВІЦЬКИЙ В.А. ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ: ПЕРЕДУМОВИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	133

ОВЧАРЕНКО В.В. РЕАЛІЗАЦІЯ БЕЗПЕКОВИХ ТА ОБОРОНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ ВІДПОВІДНО ДО НОВОГО КОНЦЕПТУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ.....	136
ПАШИНСЬКИЙ В.Й., ПАНАСЕВИЧ Л.А. ДОТРИМАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	142
ПАШИНСЬКИЙ В.Й., СТУПАК Д.Б. ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ ЯК СКЛАДОВА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	145
ПОТЕБЕНЬКІН Р.С., ОПАНАСЮК К.С., БЕЙКУН А.Л. ТЕРМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ПРОЦЕСІВ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ.....	150
СЛУКА М.В. "ПРОБЛЕМАТИКА ГЕНЕЗИСУ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ, ВІДБИТИХ У ВОЄННИХ ДОКТРИНАХ ТА/АБО СТРАТЕГІЯХ (1993, 2004, 2015 ТА 2021 РОКІВ)"...155	155
СТАРЧЕНКО А.М., БЕЙКУН А.Л. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	161
СТОЦЬКИЙ О.М. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ РОЗШУКУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ САМОВІЛЬНО ЗАЛИШИЛИ ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ (МІСЦЯ СЛУЖБИ).....	164
СТРЮКОВ В.А., БЕЙКУН А.Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	169
ТЕЛЕНЬКО В.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	175
ТКАЧЕНКО О.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ СФЕРИ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....	178
ТРОФИМЕНКО Є.Р., ДАНИЛІВСЬКИЙ Л.Й. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ОСОБЛИВОСТІ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА...182	182
ФЕРЬЄВА Н.П. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОГРОЗУ АБО НАСИЛЬСТВО ЩОДО НАЧАЛЬНИКА ЗА СТАТТЕЮ 405 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	185
ФИЦЬКО Г.Р., КАРПЕНКО О.С., БЕЙКУН А.Л. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	190
ФРАНЧУК А.В. АНАЛІЗ ПІДСТАВ ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ СЛУЖБОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	194
ШАПАРЕНКО В. І. ЗМІНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА	

ЧЛЕНІВ ІХ СІМЕЙ У В ПЕРІОД ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	201
ЯРЕМЧУК В.І., БЕЙКУН А.Л. СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	207

АЛІЄВ Р.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
начальник науково-дослідної лабораторії
правового забезпечення військ (сил) кафедри
правового забезпечення гуманітарного інституту
Національного університету оборони України
імені Івана Черняховського*

ЮРИДИЧНИЙ СУПРОВІД КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Існування України як держави, діяльність її інституцій на благо українського суспільства неможлива без забезпечення надійного захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості, яке згідно з Конституцією та законами України покладається на Збройні Сили України та інші військові формування. Спроможність виконання цього завдання визначається наявністю належного військового правопорядку. Специфіка військової діяльності потребує дотримання суворої дисципліни у військовому середовищі, постійної укомплектованості особовим складом, його належного морально-психологічного духу, забезпеченості матеріальними засобами, готовності техніки та озброєння для застосування за призначенням. Ухилення від виконання вимог військового законодавства (військової служби) спричиняє шкоду суспільним інтересам або ж створює загрозу її спричинення [1, с. 11].

Неможна з цим не погодитись, оскільки дійсно ухилення від виконання вимог військового законодавства (військової служби) сприяє та сприятиме розвитку злочинності (деліктної поведінки військовослужбовців) у воєнній (військовій) сфері. Нажаль про це ми, почали згадувати лише на початку 20 років ХХІ століття.

На монографічному рівні проблема юридичного супроводу кримінологічного забезпечення правопорядку у Збройних Силах України була предметом дослідження в роботах О.М. Артеменка, А.М. Бабенка, П.П. Богуцького, О.Ю. Бусол, В.В. Голіни, С.Ф. Денисова, Т.А. Денисової, О.М. Джузи, Д.В. Казначеевої, М.І. Карпенка, О.М. Костенка, М.І. Панова, С.Б. Пузиревського, О.М. Сарнавського та ін. вчених сучасної доби.

Свого часу доктор наук з державного управління, професор Шамрай Василь Олександрович, наголошував, що “Людський вимір, як принцип відображає якісно новий підхід до проведення політики безпеки, нову роль особи, громадянина як суб’єкта й об’єкта національної безпеки та військових формувань, що її забезпечують. Це визнання того, що від індивідуума вирішальною мірою залежить забезпечення безпеки всіх, що особиста безпека визначає безпеку суспільства й держави. На сьогодні актуальним є питання щодо забезпечення законності у військових формуваннях” [2].